

فصل ۲۲

کمک به زنانی که حمل شان قبل از موعد ختم می‌شود

درین فصل

- مشکلات ناشی از ختم قبل از موعد حاملگی..... ۴۰۵
- دریافت مواظبت صحیح بعد از ختم حاملگی..... ۴۰۵
- مواظبت فیزیکی بعد از ختم حاملگی..... ۴۰۷
- حمایت عاطفی در صورت ختم قبل از میعاد حاملگی..... ۴۰۸
- مواظبت‌های عاجل برای مشکلات بعد از سقط بنفسه‌ی یا سقط..... ۴۱۰
- سقط نامکمل..... ۴۱۱
- خونریزی..... ۴۱۶
- انتان..... ۴۱۳
- شاک..... ۴۱۸
- کار با جامعه برای جلوگیری از سقط غیرمصون..... ۴۱۹

کمک به زنانی که حمل شان

قبل از موعد ختم می شود

بعضی اوقات حاملگی زودتر خاتمه می یابد. در صورت سقط بنفسهی (نقصان) به سادگی خونریزی شروع شده و یا تقلصات پیدا می شود تا این که محصول حاملگی خارج گردد. در صورتی که حاملگی به دلیلی خاتمه داده شود به آن سقط دادن گفته می شود.

بیشتر نقصان ها یا سقط های بنفسهی مشکلاتی را بار نمی آورند، مگر بعضی از آنها سبب مشکل می گردند. بیشتر سقط دادن ها توسط افرادی صورت می گیرد که با تجربه و مسلکی اند و از وسایلی کار گرفته می شود که تعقیب گردیده اند و یا از دواهای صحیح استفاده صورت می گیرد، که در این صورت خطرناک نمی باشند. مگر تعداد زیادی از سقط دادن ها بصورت مصوون اجرا نمی شوند. برای معلومات بیشتر در مورد سقط بنفسهی یا نقصان به صفحه ۹۱ مراجعه شود. برای کسب معلومات بیشتر در مورد سقط دادن ها به صفحه ۹۲ مراجعه صورت گیرد.

مشکلات از سبب ختم قبل از موعد حاملگی

در صورتی که يك حمل قبل از موعد خاتمه یابد، ممکن است خانم مواجه به مشکلات وخیم گردد. ممکن است قسمتی از محصول حاملگی داخل رحم باقی بماند. ممکن خانم خونریزی شدید داشته و یا مصاب انتان گردد. بدون تداوی ممکن است خانم فوت نماید. این فصل تشریح می دارد که چگونه:

- متوجه علایم خطر باشید.
- مواظبت های عاجل را برای خانمی ارائه نمایند که بر اثر ختم قبل از موعد حاملگی، مشکل دارد.

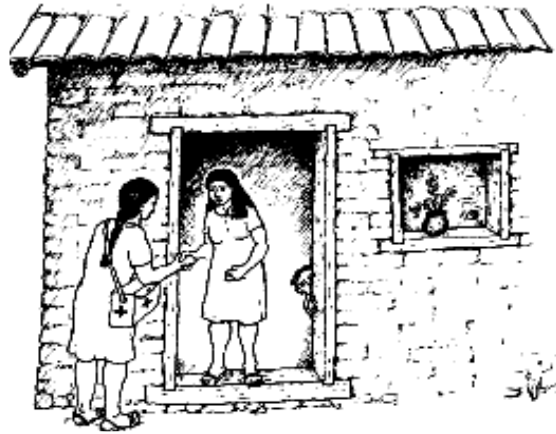

دریافت مواظبت های صحی بعد از ختم حاملگی

زنانی که بعد از نقصان حاملگی و یا سقط دادن ها خونریزی داشته و یا مصاب انتان می شوند باید بزودی کمک طبی بگیرند. مگر اغلب خانم ها این کمک ها را دریافت نمی دارند. ممکن در صورت بروز کدام مشکل ایشان پول نداشته باشند تا برای مواظبت های صحی پردازند. برای خانمی که در يك قریه دور افتاده زندگی می کند رسیدن به شفاخانه یا مرکز صحی بسیار دور، بسیار ترسناک و بسیار قیمت خواهد بود. بیشتر زنان بخصوص آنهایی که ازدواج نکرده اند، احساس می کنند که بخاطر عرف و عادات در رابطه به مقاربت، تنظیم خانواده و یا سقط دادن، باید وضعیت خود را مخفی نگه دارند.

ترس، نداشتن پول و فاصله از مرکز مواظبت های صحی نباید دلایل رنج زنان باشند – اما اغلب هستند.

قابله‌ها می‌توانند حیات بسیاری از زنان را محافظه نمایند، زیرا قابله اکثراً نزدیکترین و مورد اعتمادترین کارکنان صحنی در جامعه می‌باشند. زمانی که يك خانم مریض یا مجروح بداند که يك نفر مهربان و ماهر در نزدیکی‌اش وجود دارد که برای خدمات خود مقدار زیادی پول نمی‌گیرد، بسیار احتمال دارد که مواظبت‌های مورد نیاز خود را به دست آورده و از مرگ خود جلوگیری کند.

سقط غیرمصوون

در همه جا زنان راه‌هایی را پیدا می‌کنند تا حاملگی‌های ناخواسته را خاتمه دهند. مگر برای بیشتر زنان، سقط دادن مصوون میسر نیست. قانون اجازه نمی‌دهد و یا بسیار قیمت است، لذا خانم‌های که حاملگی‌های ناخواسته دارند، تلاش می‌ورزند به هر طریقه ممکن آنرا خاتمه دهند.

آنها به اشخاصی مراجعه می‌کنند که دانش ندارند و یا روش مصوون سقط دادن را انتخاب نمی‌کنند. این افراد ممکن است صابون، سرگین، چوب‌های تیز و یا دیگر مواد خطرناک را داخل رحم خانم سازند. زنان خودشان نیز کوشش می‌کنند که از این مواد استفاده کنند.

این روش‌ها تقریباً هیچ مؤثریتی ندارند درحالی که بسیار خطرناک می‌باشند. ده‌ها هزار زن سالانه از سبب سقط دادن غیرمصوون وفات می‌نمایند. صدها هزار زن عقیم شده و یا معلول می‌گردند.

ایلینا نباید وفات می‌کرد! باید روش‌های مصوون‌تری برای خاتمه دادن به حمل وی وجود می‌داشت.

EDWARD
HUFF
WILSON

تصمیم‌گیری برای کمک
از کمک کردن به خانمی که سقط غیرمصوون داشته نترسید. حتی در جاهایی که سقط دادن قانونی نیست، حفظ حیات کسانی که بعد از يك سقط غیرمصوون رنج می‌برند، قانونی می‌باشد.

بعضی از قابله‌ها نمی‌خواهند از خانم‌ها بعد از سقط غیرمصوون مواظبت کنند زیرا آنها عقیده دارند که سقط دادن يك كار غلط است. مگر مواظبت از يك خانمی که بعد از يك سقط غیرمصوون در معرض خطر قرار دارد، مانند عمل سقط دادن نمی‌باشد. بعد

در ابتدا من نمی‌خواستم به آن زنی کمک نمایم که از اثر سقط غیرمصوون مریض بودند. مگر در صورتی که آنها را کمک نمی‌کردم آنها محکوم به مرگ بودند!

من با سقط دادن موافق نیستم، مگر من يك قابله هستم و از تمام زنانی که رنج می‌برند و یا مواجه به خطر هستند مواظبت می‌نمایم.

از يك سقط غیرمصوون، اگر به خانم کمک نشود ممکن است فوت نماید. زمانی که زنان مریض باشند، به هر دلیلی که مریض شده باشند، قابله‌ها باید به ایشان کمک کنند.

حمایت عاطفی در صورت ختم قبل از میعاد حاملگی

زنان ممکن است بعد از نقصان ولادی و یا سقط دادن احساس ترس، غم و یا عصبانیت داشته باشند، خصوصاً اگر از اثر نقصان یا سقط، مصاب مشکلات صحتی شده باشند. این دردهای روانی و عاطفی به اندازه دردهای جسمانی با اهمیت می‌باشند. شما می‌توانید قبل، در جریان و بعد از مواظبت از مشکلات صحتی، دردهای روانی و عاطفی خانم را نیز کمک نمایند.

هرگاه خانم يك سقط بنفسي یا نقصان داشته باشد ممکن است بسیار مأیوس باشد که حاملگی اش خاتمه یافته. ممکن خانم احساس گناه نماید – به غلط فکر کند که نقصان ولادی اشتباه خودش بوده است. برای بدست آوردن اطلاعات بیشتر در مورد اسباب سقط بنفسي یا نقصان ولادی، این که چگونه از خانم بعد از نقصان مواظبت و حمایت شود، به صفحه ۹۱ و ۲۴۳ مراجعه کنید.

اکثراً، زنانی که از سبب سقط دادن مصاب مشکلات و خیم صحتی می‌باشند، مواظبت‌های خوب صحتی را حاصل کرده نمی‌توانند. کسی که سقط‌های غیرمصوون را انجام می‌دهد، خودش نیز ممکن است روش اهانت‌آمیز و نامهربان داشته باشد. سقط دادن ممکن است برای خانم بسیار دردناک و ترسناک بوده باشد. زمانی که سقط دادن غیرقانونی است، ممکن است خانم از مجازات ترس داشته باشد. یقیناً به این خانم‌ها مواظبت بیشتری باید داده شود.

قابله‌ها می‌توانند به خانم‌های که دردهای روانی دارند کمک نمایند

شریک ساختن معلومات

- تشریح نمایند که چه سبب مریضی یا خونریزی می‌شود.
- تشریح نمایند که برای کمک چه می‌کنید.
- اگر خانم نمی‌خواهد دوباره حامله شود، برایش کمک نمایند تا يك روش خوب تنظیم خانواده را انتخاب کند (فصل ۱۷ را ببینید).

گوش کنید و حمایت بعمل آورید

- از خانم بپرسید که آیا می‌خواهد در مورد این که چه احساسی دارد با شما صحبت نماید. ممکن تا زمانی که نپرسید، خانم به شما چیزی نگوید.
- اگر می‌خواهد که صحبت کند یا گریه نماید، به صدایش گوش دهید.
- خانم را مانند شخصی اطمینان دهید که يك دوست یا عزیز خود را از دست داده باشد.

سرزنش کردن یک خانم برای بیماری یا جروحات وی کمک نخواهد کرد

اگر سقط غیرقانونی باشد و یا حق انتخاب آن را نداشته باشید، و شما فکر می‌کنید که خاتمه دادن به حاملگی یک کار اشتباه است، ممکن است به این فکر باشید که همه بیماری‌های بعد از آن ناشی از اشتباه خانم و جزای گناه ایست که مرتکب شده است. اما بدون در نظر داشت این که خانم چگونه مریض یا مجروح شده است، اولین هدف شما باید این باشد که زندگی و صحت وی را حفظ نمایید. خجالت دادن، تهدیدکردن و برخورد نادرست با زنان آنها را زمانی که برای جنگیدن برای صحت خود شدیداً به تقویت نیاز دارند، آنها را بیشتر ضعیف خواهد ساخت.

متهم نمودن و مقصر دانستن زنان بخاطر بیماری‌های شان، کمک نمی‌کند تا صحت‌مند شوند.

مواظبت فزیزی بعد از ختم حاملگی

علائم فزیزی خانم را معاینه نمائید - مانند درجه حرارت، نبض و مقدار خونریزی وی. این علائم به شما می‌گویند که خانم به چه نوع کمک طبی ضرورت دارد.

علائم صحت‌مندی:

- درد خفیف یا گرفتگی‌ها در قسمت پائینی شکم برای چند روز محدود.
- خونریزی خفیف (تا به اندازه مقدار یک خونریزی ماهوار) برای چند روز یا لکه بینی خفیف برای الی ۲ هفته.

علائم خطر:

- گرفتگی‌های قوی در قسمت پائینی بطن.
- تورم یا سخت شدن قسمت پائینی بطن.
- خونریزی شدید، لخته‌های کلان خون، یا خونریزی بیشتر از ۲ هفته.
- بوی بد از مهبل.
- درجه حرارت بلند، ۳۸ درجه سانتی‌گرید یا ۱۰۰/۴ فارنهایت، یا بلندتر از آن.
- نبض سریع، زیادتر از ۱۰۰ فی دقیقه.
- احساس دل‌بیدی شدید.
- احساس ضعف و گسست.

شما همچنان باید در مورد این حاملگی وی بپرسید.

دریابید که خانم چه مدت زمان حامله بوده است. برای زنانی که نقصان ولادی یا سقط دادن شان در اوایل دوران حمل واقع شده باشد، کمک کردن آسانتر است نسبت به آنانی که نقصان ولادی یا سقط دادن بعدتر صورت گرفته باشد. هرگاه خانم برای مدت بیشتر از ۳ ماه حامله بوده باشد و اکنون مشکل دارد، کمک طبی بگیرید.

بپرسید که حاملگی چگونه خاتمه یافته است. اگر خانم نقصان ولادی یا سقط بنفسهی داشته، و یا در صورتی که سقط دادن خانم توسط يك كاركن صحن آموزش دیده و با وسایل معقم صورت گرفته باشد، کمتر احتمال دارد که

بیاد داشته باشید، زنان به آسانی در مورد این که بعد از نقصان ولادی و یا سقط دادن چه واقع شده است، صحبت نخواهند کرد. با حفظ احترام سوال نمائید و خود را متیقن سازید که خانم می‌داند شما با هیچ کسی به جز کارکنان صحن دیگر، سخنان او را شریک نمی‌سازید.

مصائب انتانات یا جروحات وخیم گردد، نسبت به خانمی که سقط دادن وی توسط شخصی صورت گرفته که از وسایل غیرمصوون استفاده نماید. طورمثال، اگر خانم به شما می‌گوید که کسی برای سقط دادن وی از يك سیم تیز استفاده کرده، شما خواهید دانست که باید علایم جروحات را داخل بدن خانم جستجو کنید (صفحه ۴۱۷). باقیمانده این فصل تشریح می‌دارد که چگونه به يك خانمی که بعد از نقصان ولادی و یا سقط دادن مشکلاتی دارد، کمک گردد.

به زنان بگوئید که چگونه از خودشان مواظبت نمایند

بعد از هرنوع نقصان ولادی و یا سقط دادن، يك خانم باید برای چند روز از خودش مواظبت نماید. اینکار سبب وقایه خانم از مصاب شدن به انتان گردیده و کمک خواهد کرد تا بدنش زودتر شفایاب گردد. زنان باید:

• مقدار زیادی مایعات بنوشند و

غذاهای مقوی بخورند
(صفحات ۳۳ تا ۴۲ را ببینید).

• بیشتر استراحت نمایند.

• از کارهای سنگین برای یک هفته خودداری نمایند.

• بصورت منظم حمام نمایند، اما نباید تا چند روز بعد از توقف خونریزی داخل تشت یا تب آب نشسته و یا آب بداخل مهبل بریزند.

• از تکه‌ها یا کوتکس پاک برای جذب خون استفاده کرده و آنها را زود زود تعویض نمایند.

همچنان خانم باید هیچ چیزی را داخل مهبل خود نگذارد و نباید برای حداقل ۲ هفته یا چند روز بعد از توقف کامل خونریزی، مقاربت جنسی داشته باشد.

مواظبت‌های عاجل برای مشکلات بعد از نقصان ولادی یا سقط دادن

دو مشکل خطرناک که زنان بعد از نقصان ولادی و یا سقط دادن به آن مواجه می‌باشند عبارت از خونریزی و انتان است.

انتان زمانی واقع شده می‌تواند که:

- هنوز پارچه یا نسجی از محصول حاملگی در داخل رحم باقی مانده باشد (صفحه بعدی را ببینید).
- جراثیم در هنگام سقط دادن داخل رحم شوند، زمانی که کدام چیز غیرمعمم داخل رحم شده باشد.

برای معلومات بیشتر در مورد انتانات، صفحات ۴۱۳ تا ۴۱۵ دیده شود.

خونریزی بسیار زیاد زمانی می‌تواند واقع گردد که:

- بعد از نقصان ولادی و یا سقط دادن، هنوز پارچه یا نسجی از محصول حاملگی داخل رحم باشد.
- رحم یا مهبل در جریان سقط دادن توسط کدام وسیله بریده شده باشد.
- رحم منتن گردد.

اخطار! اگر خانم خونریزی شدید داشته و یا مصاب يك انتان وخیم باشد، ممکن است به شك برود (صفحه ۴۱۷ را ببینید) یا حتی فوت شود. بزودی کمک طبی بگیرد.

اگر شما در مورد کمک به يك خانم بعد از سقط دادن غیرمصوون و یا نقصان ولادی (سقط بنفسهی) آموزش دیده اید، می‌توانید خودتان به خانم کمک کنید.

سقط نامکمل (پارچه نسج داخل رحم مانده اند)

سقط نامکمل يك سبب معمول خونریزی و یا انتان می باشد. خونریزی و یا انتان تا زمانی که نسج باقیمانده از رحم خارج ساخته نشود، دوام خواهد کرد.

علامه خطر:

- پارچه انساج از رحم خارج می گردند. اگر شما معاینه حوصلی انجام دهید، شاید پارچه های نسجی را ببینید که از عنق رحم خارج می گردد و یا ممکن احساس نمائید که رحم هنوز بزرگ است چون در بین آن بعضی انساج باقی مانده اند.
- انتان. ممکن است خانم تب، بوی بد از مهبل و یا درد در شکم خود داشته باشد (صفحات ۴۱۳ تا ۴۱۵ را ببینید).
- خونریزی شدید مهبلی (صفحه ۴۱۶ را ببینید).

تداوی سقط نامکمل

طریقه های مختلف برای خالی نمودن رحم بعد از یک سقط نامکمل وجود دارد. ما درین کتاب طرز استفاده این وسایل را تشریح می نمائیم:

- MVA (آله مکنده دستی).
- دواها.
- فورسیس یا طریقه های دیگر خارج ساختن انساج از عنق رحم، در صورتی که از دو روش اولی استفاده کرده نتوانید.

آله مکنده دستی Manual Vacuum Aspiration

بهترین طریق تخلیه رحم در يك سقط نامکمل استفاده از آله مکنده دستی (MVA) می باشد (فصل ۲۳ دیده شود). هر چند آله مکنده دستی اکثراً تنها در ۳ ماه اول حاملگی مصون است، امتحان نمودن آن بعد از ۳ ماه نیز برای يك خانمی که سقط نامکمل دارد با ارزش خواهد بود.

سرنج و کانول برای آله مکنده دستی

تداوی سقط نامکمل با دواها

دو دوا می‌توانند به تخلیه رحم بعد از يك سقط نامکمل کمک نمایند - میزوپروستول و ارگومترین. میزوپروستول می‌تواند از طریق دهن و یا از طریق مقعد تطبیق شود - این دوا سبب تقلص رحم و تپله شدن انساج باقیمانده به خارج از رحم می‌گردد. بهترین زمان استفاده از این دوا وقتی است که دسترسی به مواظبت‌های عاجل بشمول آله مکنده دستی (MVA) موجود باشد، زیرا این دوا ممکن است سبب خونریزی شدید شده و همیشه نمی‌تواند کاملاً رحم را تخلیه کند. ارگومترین دواي دیگر است که سبب تقلص رحم شده و می‌تواند از طریق دهن و یا زرقی به خانم داده شود.

برای تخلیه رحم

برای حالاتی که سقط نامکمل در یک حاملگی کمتر از ۱۴ هفته بوده باشد:

- مقدار ۶۰۰ مایکروگرام میزوپروستول ..... از طریق دهن، یک دفعه و یا

- مقدار ۴۰۰ مایکروگرام میزوپروستول ..... یک دفعه، در زیر زبان و یا در مهبل گذاشته شود تا به آهستگی جذب شود.

برای حالاتی که سقط نامکمل در یک حاملگی ۱۴ هفته یا بیشتر از آن بوده باشد:

- مقدار ۴۰۰ مایکروگرام میزوپروستول ..... زیر زبان یا در مهبل تا به آهستگی جذب شود، هر ۳ ساعت تا زمانی که تخلیه کامل سقط صورت گیرد.

برای نقصان (سقط بنفسهی) باقی مانده در رحم در حاملگی کمتر از ۱۴ هفته:

- مقدار ۸۰۰ مایکروگرام میزوپروستول ..... زیر زبان یا در مهبل تا به آهستگی جذب شود، هر ۳ ساعت تا زمانی که تخلیه کامل سقط صورت گیرد.

برای نقصان (سقط بنفسهی) باقی مانده در رحم در حاملگی ۱۴ هفته یا بیشتر:

- مقدار ۴۰۰ مایکروگرام میزوپروستول ..... زیر زبان یا در مهبل تا به آهستگی جذب شود، هر ۴ تا ۶ ساعت تا زمانی که تخلیه کامل سقط صورت گیرد.

هرگاه خانم خونریزی مهلی داشته باشد، میزوپروستول را از طریق مهبل ندهید. می‌توانید آن را از طریق دهن به شکل خوراکی یا زیر زبان بدهید.

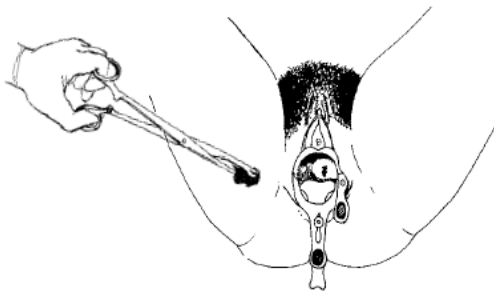
وقتی میزوپروستول برای ختم حاملگی استفاده می‌شود:

میزوپروستول معمولاً همراه یک دواي دیگری بنام میفپرستون Mifepristone، برای خاتمه دادن حاملگی در ۳ ماه اول استفاده می‌شود (صفحه ۴۸۸ را ببینید). چون میزوپروستول در دواخانه‌ها یافت شده و بسیار قیمت نیست، بعضی خانم‌ها آن را خودشان برای خاتمه دادن حمل خود استفاده می‌کنند.

دسترسی به مواظبت‌های عاجل صحتی در زمان خاتمه دادن به حاملگی با میزوپروستول بسیار مهم است. هر چند این دوا بسیار مصنوعی است اما در یکنوعاد و اوقات نادر می‌تواند سبب خونریزی شدید یا سقط نامکمل گردد. تخلیه رحم با استفاده از میزوپروستول به تنهایی ممکن است ساعت‌ها در بر گیرد. هرگاه رحم مکمل تخلیه نشود، باید به طریق دیگری رحم وی تخلیه گردد، مانند تخلیه با آله مکنده دستی یا MVA (فصل ۲۳ دیده شود).

خارج ساختن انساج باقیمانده از عنق رحم

اگر نتوانید از آله مکنده دستی MVA کار بگیرید، نتوانید دوا به خانم بدهید و نتوانید کسی را پیدا کنید که رحم را تخلیه نماید، يك معاینه با سیکولوم را انجام دهید (صفحه ۳۷۷ دیده شود) و موجودیت انساج یا لخته‌های خون را که از عنق رحم خارج خواهد شد، ببینید. يك فورسپس دراز تعقیب شده را برای کشیدن انساج و لخته‌های خون استفاده کنید. اینکار همیشه مؤثر نمی‌باشد، مگر بهتر از آنست که هیچ کاری صورت نگیرد.

اگر سیکیولوم ندارید اما روش معاینه باهر دو دست را می‌دانید (صفحه ۳۸۷ دیده شود)، دست‌های خود را خوب شسته و دستکش‌های پلاستیکی معقم بپوشید. دو انگشت خود را داخل مهبل خانم نموده و رحم وی را احساس کنید. انگشتان خود را در مقابل مجرای عنق رحم حرکت دهید. اگر احساس می‌کنید که انساج از طریق عنق رحم در حال بیرون شدن است، با ملایمت کوشش کنید که آنها را خارج سازید. در صورتی که بسیار لغزنده بوده و گرفته شده نتواند، انگشتان خود را با گاز معقم و یا یک پارچه تکه نازک تعقیم شده بپوشانید و دوباره برای خارج ساختن انساج کوشش نمائید. این کار ممکن است برای خانم دردناک باشد، لذا بسیار با ملایمت کار کنید. این روش نادراً کمک می‌نماید، مگر بهتر از آنست که هیچ کاری صورت نگیرد.

اخطار! اگر نتوانید که انساج باقیمانده از یک سقط نامکمل را خارج سازید، باید فوراً کمک طبی بگیرید تا انساج تخلیه گردند. در مسیر راه مرکز صحی، خانم را بخاطر انتان با دواهای که لست آن در صفحه ۴۱۴ موجود است تداوی کنید و متوجه پیدا شدن علائم شک باشد (صفحه ۴۱۸).

بعد از خارج ساختن انساج:

- رحم را از خارج احساس کنید که آیا سخت است. هر چند ساعت رحم را مالش دهید تا سخت باقی بماند (صفحه ۲۲۴ دیده شود).
- متوجه علائم انتان باشید (در زیر ببینید).

انتان

خانمی که مصاب انتان رحم باشد در خطر بسیار جدی قرار دارد. انتان می‌تواند سبب آسیب رسیدن به رحم شده و همچنان می‌تواند به داخل جریان خون انتشار یابد (میکروبی شدن خون یا Sepsis). میکروبی شدن خون بسیار خطرناک بوده و می‌تواند به سرعت سبب شاک و مرگ شود. زنان اکثراً از سبب سقط دادن با استفاده از وسایل غیرمعقم و یا بعد از نقصان‌های ولادی و سقط‌های نامکمل مصاب انتان می‌گردند، مگر حتی سقطی که بصورت مصوون صورت گرفته باشد نیز بعضاً سبب انتان رحم می‌شود.

علائم خطر:

- تب بسیار بلند، بیشتر از ۳۸ درجه سانتی‌گرید (۱۰۰/۴ درجه فارنهایت).
- نبض سریع، بیشتر از ۱۰۰ در دقیقه.
- احساس لرزه و خنک خوردن.
- بطن متورم، سخت و دردناک.
- افرازات بد بوی که از مهبل خارج می‌گردد.
- احساس مریضی یا ضعف.

کمک نمودن به خانمی که مصاب انتان است

- هرگاه هنوز پارچه‌های انساج داخل رحم باشد، انتان تا زمانی بهبود نخواهد یافت که پارچه‌ها تخلیه گردند. یکی از روش‌های صفحات ۴۰۷ و ۴۰۸ را برای تخلیه رحم استفاده نمایید.
- انتی‌بیوتیک داده شود (در زیر ببینید).
- برای این که بدانید چگونه از تیتانوس وقایه شود، صفحه ۴۱۱ را بخوانید.
- کمک کنید تا خانم مقدار زیادی مایعات بنوشد. اینکار به بدن کمک می‌نماید تا با میکروب‌ها مقابله کند.
- اگر خانم در نوشیدن مشکل داشته باشد، برایش نوشیدنی‌های معاوضه کننده (ریهایدریشن کننده) بدهید (صفحه ۱۶۰)، مایعات از طریق مقعد بدهید (صفحه ۳۴۲) و یا مایعات وریدی بدهید (صفحه ۳۵۰).
- کمک نمائید تا خانم غذاهای مقوی بخورد. بعضی میوه‌های تازه مثل مالته‌ها، آم، کیوی و لیمو حاوی ویتامین سی می‌باشند که برای مقابله با انتانات کمک می‌نمایند.
- اگر داروهای گیاهی را می‌شناسید که انتان را توقف بدهد، خانم می‌تواند از آن استفاده نماید، مگر هیچ نوع داروی گیاهی را داخل مهبل و رحم نگذارید.
- (بخاطر نظریات در ارتباط با طرز تصمیم‌گیری در مورد مفیدیت یا مضر بودن داروهای گیاهی صفحه ۱۹ دیده شود).

برای تداوی انتانات

- کمک طبی بگیرید. در مسیر راه، این دواها را بدهید. برای معلومات مکمل در مورد این دواها، صفحات سبز کتاب را که از صفحه ۴۶۷ شروع می‌شود و در مورد دواها است، مطالعه نمایید.
- زرق ۲ گرم امپی‌سیلین..... در عضله، بعدا مقدار را به ۱ گرم کاهش داده و ۴ مرتبه در روز داده شود.
- و
- زرق ۸۰ ملی‌گرم جنتامایسین..... در عضله، ۲ دفعه روزانه
- و
- ۵۰۰ ملی‌گرم میترونیدازول..... از طریق دهن، ۳ دفعه در روز
- زمانی که علائم انتان از بین رفته و برای مدت ۴۸ ساعت موجود نباشد، تطبیق انتی بیوتیک‌ها را توقف دهید. بعد شروع به دادن تابلت‌های دوکسی‌سیکلین و مترونیدازول نمایید.
- وقتی علائم انتان از ۴۸ ساعت قبل موجود نباشد**
- مقدار ۱۰۰ ملی‌گرم دوکسی‌سیکلین..... از طریق دهن، روزانه ۲ مرتبه برای ۱۰ روز
- و
- مقدار ۵۰۰ ملی‌گرم مترونیدازول..... از طریق دهن، روزانه ۳ مرتبه برای ۱۰ روز
- ویا**
- مقدار ۵۰۰ ملی‌گرم اموکسی‌سیلین+ ۱۲۵ ملی‌گرم کلولانیک اسید..... از طریق دهن، روزانه ۳ مرتبه برای ۱۰ روز

تیتانوس

تیتانوس یک نوع انتان است که از سبب سقط نامصون بوجود آمده می‌تواند. زنانی که در مقابل تیتانوس واکسین نشده باشند، هرگاه در زمان سقط کدام چیز غیرمعقم داخل رحم آنها گردد مواجه به خطر بلند مصاب شدن و حتی مرگ از سبب تیتانوس خواهند بود.

اگر خانم يك سقط غیرمصون داشته بوده باشد و در مدت ۱۰ سال گذشته واکسین تیتانوس نگرفته باشد، فوراً انتی توکسین تیتانوس برایش داده شود.

برای محافظت در مقابل انتان تیتانوس

• زرق ۲۵۰ واحد ایمونوگلوبولین تیتانوس..... از طریق عضلی و ۴ هفته بعد تر

• زرق ۰/۵ ملی لیتر واکسین توکسوئید تیتانوس..... از طریق عضلی اما جای زرق آن باید از محل زرق ایمونوگلوبولین تیتانوس فرق داشته باشد و در یک نقطه رزق نگردند.

علائم مرض تیتانوس

- سردردی
- مشکل در بلع
- شخی گردن
- سپزم یا شخی فک
- بدن شخ و گرفته
- تقلصات و سپزم‌های دردناک عضلات
- اختلاج

علائم مرض تیتانوس ممکن است هفته‌ها بعد از ابتلا به انتان شروع گردد.

اگر يك خانم مبتلا به مرضی تیتانوس باشد، فوراً باید کمک طبی بگیرید. در مسیر راه، به خانم کمک کنید تا به يك پهلو بخوابد، او را آرام نگه دارید و از نور محافظت کنید. تمام زنان باید در مقابل تیتانوس واکسین گردند تا از مصاب شدن به تیتانوس وقایه شوند. صفحه ۱۰۲ بخاطر معلومات در مورد واکسیناسیون تیتانوس دیده شود.

خونریزی

اگر مقدار خونریزی در چند روز اول بعد از نقصان ولادی یا سقط، به اندازه مقدار خونریزی يك عادت ماهوار باشد، نارمل تلقی می‌شود. بعضی از زنان تا ۲ هفته بعد از سقط مقدار کمی خونریزی دارند. بعد از حدوداً ۲ روز، خون باید تیره رنگ گردد و سرخ روشن نباشد. خونریزی بیشتر از این نارمل نیست و می‌تواند خطرناک باشد. هرگاه يك خانم بعد از سقط خونریزی زیاد داشته باشد، بخصوص اگر خون رنگ سرخ روشن داشته و بعضی لخته‌های خون موجود باشد، بدان معنی خواهد بود که خون تازه است و جریان دارد. خانم در خطر جدی است و باید خونریزی توقف داده شود. در صورتی که خونریزی ادامه یابد، ممکن است خانم به شك برود (صفحه ۴۱۸) و یا حتی فوت نماید.

زمانی زنان بعد از نقصان ولادی یا سقط خونریزی زیاد دارند که:

- رحم بصورت نارمل تقلص نکند.
- پارچه‌های نسجی داخل رحم باقی مانده باشد.
- یک جرحه در داخل وجود خانم باشد (صفحه ۴۱۷ را ببینید).

در صورت خونریزی شدید، خانم می‌تواند بخودش کمک کند

اگر خونریزی زیاد بوده و خانم تنها است و کس دیگری نیست که برایش کمک کند، او می‌تواند خودش کوشش کند تا خونریزی را توقف دهد. این روش ممکن برای توقف خونریزی کافی نباشد اما خواهد توانست که خونریزی را کاهش دهد. درحالی که دراز کشیده، یا بر روی پاهای خود نشسته (چمباتمه)، قسمت پائینی شکم خود را بسیار سخت مالش دهد. هرگاه پارچه نسجی در رحم مانده باشد، خانم می‌تواند با زور زدن مانند زمان تولد طفل، آن پارچه را خارج سازد.

برای کمک به خانمی که خونریزی دارد

۱. با تخلیه نمودن رحم، کمک کنید که خونریزی توقف داده شود (صفحه ۴۱۱ را ببینید).

من باید رحم شما را تخلیه کنم تا خونریزی توقف یابد. اینکار وقت زیادی را نخواهد گرفت.

۲. رحم خانم را هر چند ساعت مالش دهید تا سخت گردد (صفحه ۲۲۴ را ببینید). اینکار کمک خواهد کرد که رحم خون و انساج باقیمانده را به خارج تپله کند.
۳. علایم انتان را در خانم جستجو نمائید.
۴. مراقب بوجود آمدن علایم شاک باشید (صفحه ۴۱۴ دیده شود).

جراحت داخلی (جرحه داخل بدن)

جرحه داخلی در سقط دادن اغلب در اثر تماس يك وسیله تیز بوجود می‌آید که جدار رحم را سوراخ می‌سازد. این وسیله ممکن است به دیگر اعضای داخلی وجود خانم مانند تخمدان‌ها، روده‌ها و یا مثانه نیز ضرر برساند. زمانی که خانم جرحه داخلی داشته باشد، ممکن است داخل شکم خود خونریزی داشته که دیده شده نتواند. و یا هم ممکن است خونریزی از مهبل داشته باشد که شما می‌توانید آنرا ببینید.

علایم خطر:

- شکم شخ و سخت بوده و آواز روده‌ها در آن شنیده نمی‌شود.
- شکم دردهای خیلی خراب و یا گرفتگی داشته باشد.
- تب همراه با لرزه و احساس خنک خوردن موجود باشد.
- دل‌بدی و استفراغ موجود باشد.
- موجودیت درد در یک یا هر دو شانه
- موجودیت شاک.

اخطار! خانمی که علایم جرحه داخلی را داشته باشد باید فوراً به شفاخانه یا مرکز صحتی انتقال گردد تا عملیات شود. بدون عملیات جراحی خانم فوت خواهد کرد.

در مسیر راه به مرکز صحتی، خانم را با اهتمامات شاک تداوی نمائید (صفحه بعدی دیده شود)، مگر برای خانم از طریق دهن نوشیدنی یا غذا ندهید. (دادن دوا از طریق دهن با مقدار کم آب که فقط باعث بلع دوا شود، جواز دارد).

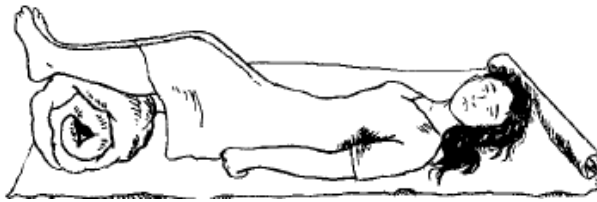
شاک

اگر خانم مصاب يك انتان وخيم بوده ويا خونريزی زياد داشته باشد، شايد بطرف شاک برود.

علامه خطر:

- خانم احساس ضعف، بيحالی، ناتوانی و گنسیت دارد.
- رنگ خانم پریده و عرق سرد دارد.
- نبض سریع، بیشتر از ۱۰۰ ضربان فی دقیقه
- تنفس سریع.
- سقوط فشار خون.
- بعضی اوقات ضیاع شعور (بیهوشی)

به سرعت کمک طبي بگيريد. برای نجات حیات خانم ابتدا باید شاک را تداوی کنید. بعد هدايات داده شده قبلی در این فصل را برای توقف خونريزی ويا انتان تعقیب کنید.

در مسیر راه الی مرکز صحی یا شفاخانه:

- خانم را طوری بخوابانید که پاهایش بلندتر از سر قرار گیرد و رویش به یکطرف دور خورده باشد.
- برایش مایعات بدهید. اگر بحالت شعوری باشد، می‌تواند نوشیدنی‌های ریهایدریشن کننده بنوشد (صفحه ۱۶۰ دیده شود). اگر بحالت بیهوشی بوده (ضیاع شعور داشته باشد)، مایعات را از طریق مقعدی (صفحه ۳۴۲ دیده شود) یا از طریق زرق وریدی، در صورتی که طریق آن را می‌دانید (صفحه ۳۵۰ دیده شود) برایش تطبیق کنید.

- اگر خانم بیهوش است، از طریق دهن برایش هیچ چیزی داده نشود – نه دوا، نه نوشیدنی و نه غذا. **یادداشت:** معلومات صفحه ۵۰۶ را در مورد طرز دریافت و استفاده از لباس ضد شاک ببینید که شما را در تداوی و حفظ حیات خانم مصاب به شاک کمک می‌کند.

کار با جامعه برای جلوگیری از سقط غیرمصوون

بیشتر معلومات این فصل در این مورد است که چگونه زندگی يك خانم بعد از سقط دادن غیرمصوون و یا سقط نامکمل محافظه گردد. با فهمیدن اسباب سقط دادن‌های غیرمصوون در جامعه خود، شما می‌توانید برای محافظت صحت زنان بیشتر کار کنید.

درین مورد فکر کنید که چگونه این اسباب تغییر یابد تا خانم‌ها به سقط دادن غیرمصوون ضرورت پیدا نکنند. بعداً از این عملکردهای غیرمصوون در جامعه خود جلوگیری نمائید. بعضی قابله‌ها با تدریس زنان در مورد تنظیم خانواده به اینکار کمک می‌نمایند. دیگران برای تغییر دادن نظریات مردم در مورد سقط دادن کار می‌نمایند. یک تعداد دیگر هم برای تغییر قوانین تلاش نموده اند. برای نظریات بیشتر کتاب "اقدامات صحی برای زنان" دیده شود.

کمک کنید تا زنان و دیگران در جامعه در مورد احساس شرم و ترس زنان در صورتی که از سبب سقط دادن غیرمصوون مریض می‌گردند، بحث و گفتگو نمایند. تلاش کنید تا راه‌های حل جامعه را پیدا کنید تا به زنان بیشتری کمک شود که مواظبت‌های صحی مورد نیاز خود را دریافت نمایند.

